КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології
на тему:

СПОРТИВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Студента(тки) групи ПКит 12-20
факультету східної і слов'янської філології
денної/заочної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Китайська мова і література та переклад
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – китайська
Перебасової Марини Володимирівни

Науковий керівник: Шевченко К.В.
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ-2024

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ 6

1.1 Дефініція та ознаки поняття «спортивна термінологія» 6

1.2 Структура термінів в китайській мові 11

1.3 Класифікація спортивної термінології та специфіка перекладу термінів 14

Висновки до розділу 1 19

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ 20

2.1 Структурно-семантичні особливості спортивної термінології у силових видах спорту 20

2.2 Лексико-стилістичні особливості спортивної термінології 26

2.3 Дослідження нових лексичний одиниць в китайському спортивному дискурсі та їх зіставлення з англійською мовою 28

Висновки до розділу 2 31

ВИСНОВКИ 33

АНОТАЦІЯ 36

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 37

ВСТУП

Актуальність дослідження. Китай має багату спортивну культуру з довгою історією. Розуміння термінології, пов'язаної з різними видами спорту, дає змогу зрозуміти культурні практики, цінності та традиції Китаю, пов'язані зі спортом. Для тих, хто вивчає китайську як основну іноземну мову, знайомство зі спортивною термінологією має важливе значення для ефективного спілкування, особливо в таких контекстах, як спортивні заходи, спортивні зали або під час обговорення тем, пов'язаних зі спортом. Дослідження в цій галузі можуть стати основою для методології викладання китайської мови, як іноземної мови та розробки матеріалів до різних курсів та дисциплін пов'язаних зі спортом та здоров'ям.

Гімнастика, спорт та різні типи бойових мистецтв популярні в КНР серед населення різних віків з давніх давен. Але останнім часом мейнстрімом є також популяризація здорового образу життя та різних видів активності задля схуднення та підтримання краси. Із зростанням популярності спорту в Китаї зростає попит на точний переклад і інтерпретацію спортивного контенту в ЗМІ, зокрема трансляцій, статей і реклами. Дослідження спортивної термінології допомагає створювати високоякісні переклади та забезпечувати ефективну комунікацію в спортивній індустрії. Оскільки в Китаї все частіше проводяться міжнародні спортивні події, такі як Олімпійські ігри та різноманітні чемпіонати світу, точне тлумачення та переклад спортивної термінології є вирішальними для ефективного спілкування та співпраці між китайськими та некитайськими спортсменами, тренерами, офіційними особами та глядачами.

Спорт служить платформою для міжнародної дипломатії та культурного обміну. Розуміння спортивної термінології китайською мовою сприяє усталеній взаємодії та співпраці між Китаєм та іншими країнами у сфері спортивної дипломатії. Дослідження спортивної термінології в китайській мові сприяє академічному розумінню лінгвістики, зокрема в

області розвитку термінології, мовних варіацій і засвоєння мови. Він також надає уявлення про те, як мови розвиваються та адаптуються до нових концепцій і практик, що відображає ширші суспільні зміни.

У юридичних і управлінських контекстах, пов'язаних зі спортом, таких як розробка нормативних актів, контрактів і політик, точна термінологія має вирішальне значення, щоб уникнути непорозумінь і правових суперечок. Дослідження спортивної термінології забезпечує ясність і точність юридичних документів і процедур. З розвитком галузей, пов'язаних зі спортом, у Китаї, зокрема спортивного маркетингу, спонсорства та торгівлі товарами, зростає потреба в ефективній комунікації в цих секторах.

Дослідження спортивної термінології китайської мови **актуальне** в різних сферах, включаючи філологічну освіту, культурне розуміння, медіа, дипломатію, наукові кола, право та бізнес, сприяючи ефективній комунікації та участі в динамічному світі спорту.

Об'єктом нашого дослідження є спортивна термінологія в сучасній китайській мові.

Предметом виступають лінгвокультурні аспекти сучасної китайської мови в галузі спорту та охорони здоров'я.

Метою дослідження китайської спортивної термінології є вивчення й аналіз лінгвістичних нюансів, культурних наслідків і практичного застосування пов'язаної зі спортом лексики китайської мови.

Наша мета передбачає розв'язання наступних завдань:

1. Визначити та класифікувати різноманітну спортивну термінологію, яка використовується в китайській мові в різних спортивних галузях.

2. Дослідити проблеми та складності, пов'язані з перекладом спортивної термінології між китайською та іншими мовами, особливо в контексті міжнародних спортивних заходів.

3. Оцінити вплив спортивної термінології на вивчення та викладання мови, включаючи її включення в навчальну програму та матеріали для тих, хто вивчає китайську як іноземну.

4. Проаналізувати роль спортивної термінології у формуванні комунікації в спортивній індустрії, висвітленні в засобах масової інформації та публічному дискурсі спортивної тематики у китайськомовних спільнотах.

5. Дослідити значення спортивної термінології для міжкультурної комунікації, спортивної дипломатії та міжнародної співпраці за участю китайськомовних та української спільноти.

Методами дослідження що використовувалися в ході роботи були емпірико-теоретичні методи, а саме: метод зіставного та порівняльного аналізу для дослідження особливостей запозичень з англійської мови та їхніх китайських відповідників і визначення відмінностей між ними; аналіз словарних дефініцій; елементи синхронного аналізу – для дослідження особливостей формування сучасної китайської спортивної термінології.

Наукова новизна полягає в тому, що нами вперше здійснено комплексний аналіз спортивної термінології в сучасній китайській мові; досліджено структурно-семантичний та лексико-стилістичний аспекти.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання її результатів і висновків у процесі складання двомовних словників спортивної термінології (китайська та українська мови), у викладанні курсів теорії та практики перекладу текстів спортивної проблематики, а також у підготовці методичних матеріалів до курсів за вибором зі спеціальних видів перекладу, пов’язаних з охороною здоров’я та спортом.

Матеріали дослідження слугували китайські словники спортивної термінології та спеціалізовані тексти спортивної тематики з китайських спортивних журналів, видань та газет, загальною кількістю – 25 статей.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок- 40. Загальна кількість використаних джерел – 39.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

1.1 Дефініція та ознаки поняття «спортивна термінологія»

Термін є складовою одиницею певної термінологічної сукупності.

Можна виділити п'ять визначень поняття «термінологія»:

1) сукупність або деяка невизначена множина загальнонаукових термінів;

2) сукупність термінів (понять та назв) будь-якої певної галузі знання (будівельна термінологія, медична термінологія тощо);

3) поняття про освіту, склад та функціонування загальнонаукових термінів;

4) загальне термінологічне вчення

На цій підставі виділяються такі властивості термінів:

1) специфічність вживання – віднесеність терміна до спеціальної галузі вживання зумовлена тим, що він використовується для називання понять;

2) змістовна точність – чіткість, обмеженість значення терміна;

3) дефінованість спеціальне поняття має точні межі, що встановлюються за допомогою наукового визначення - дефініції, яка одночасно є і визначенням значення терміна;

4) незалежність від контексту;

5) однозначність – відповідність буквального значення терміна до його дійсного значення;

6) стилістична нейтральність – термін не повинен породжувати будь-яких додаткових асоціацій;

7) конвенційність - цілеспрямований характер появи терміна, коли необхідність зручних назв для нових понять вимагає створення або ретельного вибору з існуючих лексичних засобів вираження понять;

8) номінативний характер - як терміни здебільшого використовуються іменники (Алєксєєва, 2009)

Існує ряд класифікацій згідно з функціональними особливостями термінів. По-перше, у сфері розгляду терміни можна розділити на «терміни мови – терміни, які у сфері фіксації як елементи термінології, і терміни промови – терміни, які у сфері функціонування, де в них найчастіше з'являються нові властивості».

По-друге, залежно від простору їх використання прийнято виділяти:

1) інтернаціоналізми – однакові чи близькі формою і збігаються за змістом терміни, які у кількох (щонайменше трьох) національних мовах;

2) національні терміни – терміни, що використовуються однією національною мовою;

3) регіоналізми – терміни, що застосовуються в кількох суміжних країнах, що використовують одну національну мову, або у великому регіоні великої країни.;

4) місцеві терміни – терміни, які застосовуються у відносно невеликому ареалі, зазвичай у межах місцевого діалекту чи говірки.

По-третє, за ступенем загальноприйнятості та уживаності розрізняються «загальноприйняті терміни, методіалектні терміни – терміни, що використовуються в рамках однієї наукової школи, та індіолектні (індивідуальні чи авторські) терміни».

Безсумнівно, будь-який термін служить термінології чи терміносистемі.

Таким чином, з урахуванням освіти термінології та її розвиток, терміни також можна розділити на:

1) базові терміни – терміни, запозичені під час зародження даної термінології з тієї термінології чи області лексики, що лежала у її основі, була базою її освіти;

2) власні терміни – термінології, що виникли у межах даної термінології;

3) залучені терміни – терміни суміжних областей знання, що використовуються у даній термінології без зміни значення [Бакало, 2006].

Інтенсивне поповнення словникового складу мов рахунок термінів спричинило бурхливий розвиток напрямів, у межах яких вивчаються мови для спеціальних цілей, що зумовило появу термінознавства — комплексної лінгвістичної дисципліни, вивчає спеціальну лексику з погляду її типології, походження, форми, змісту (значення та функціонування, а також використання, впорядкування та створення. З'явилися наприкінці XX - початку XXI ст. самостійні термінознавчі дисципліни свідчить про перетворення термінознавства з комплексної науки на комплекс взаємопов'язаних наукових дисциплін

Спортивна термінологія відноситься до спеціалізованої лексики та мовних умовностей, які використовуються в контексті спортивних і спортивних заходів. Він охоплює широкий спектр термінів, виразів і жаргону, які є специфічними для різних спортивних дисциплін, змагань, правил, техніки, обладнання та пов’язаних аспектів. Концепція спортивної термінології характеризується її точністю, ясністю та функціональністю для полегшення спілкування та розуміння в спортивній спільноті.

Однією з визначальних характеристик спортивної термінології є її конкретність і точність. Спортивна термінологія часто складається з вузькоспеціалізованих термінів і виразів, які є унікальними для певних спортивних дисциплін або діяльності.

Ці терміни служать для передачі конкретних концепцій, правил, методів і стратегій, що стосуються кожного виду спорту, забезпечуючи чітке та недвозначне спілкування між спортсменами, тренерами, офіційними особами та глядачами. Наприклад, такі терміни, як «форхенд», «бекхенд» і «слайс», характерні для тенісу та передають різні типи ударів і прийомів, які використовуються в цьому виді спорту.

Крім того, спортивна термінологія характеризується ясністю та послідовністю передачі значення в спортивній спільноті. Терміни та вирази в спортивній термінології зазвичай стандартизовані та широко прийняті у відповідних спортивних дисциплінах, що забезпечує ефективне спілкування

та розуміння в різних контекстах і регіонах. Стандартизація термінології допомагає запобігти плутанині, двозначності та неправильному тлумаченню під час спортивних змагань, тренерських сесій та висвітлення в ЗМІ. Наприклад, такі терміни, як «гол», «пенальті» та «поза грою» мають загальновизнані значення у футболі (футбол) і використовуються послідовно в різних мовах і культурах.

Крім того, спортивна термінологія часто включає жаргон, сленг та ідіоматичні вирази, характерні для спортивної субкультури та спільноти. Ці мовні особливості додають насиченості, смаку та автентичності спортивному дискурсу, відображаючи спільний досвід, традиції та цінності учасників спортивної спільноти (Бацевич, 2004).

Жаргон і сленг можуть розвиватися з часом і відрізнятися в різних видах спорту та регіонах, сприяючи різноманітності та яскравості спортивної мови. Наприклад, такі терміни, як «слем-данк», «хоум-ран» і «тачдаун» стали знаковими виразами, пов’язаними відповідно з баскетболом, бейсболом і американським футболом.

Таким чином, спортивна термінологія – це спеціалізована форма мови, яка охоплює широкий діапазон лексики та виразів, що використовуються в контексті спорту та спортивної діяльності. Спортивна термінологія, яка визначається своєю специфічністю, ясністю, послідовністю та культурною автентичністю, відіграє вирішальну роль у сприянні спілкуванню, розумінню та оцінці в спортивній спільноті. У міру того як спорт продовжує розвиватися та урізноманітнюватися, також буде розвиватися мова, яка використовується для його опису та обговорення, відображаючи динамічний характер спортивної культури та дискурсу.

Спортивна термінологія, крім набору спеціальних слів і фраз, втілює культурне та соціальне значення, яке виходить далеко за межі спортивної арени. За своєю суттю, спортивна термінологія охоплює суть змагання, товариства, досягнень і людських зусиль. Він служить мовним мостом, який

з’єднує людей із різним походженням і досвідом, об’єднуючи їх у спільному прагненні до спортивної досконалості та спортивних досягнень.

Крім того, спортивна термінологія є свідченням винахідливості та креативності людської мови. Від поетичної елегантності таких термінів, як «слем-данк» у баскетболі, до технічної точності таких термінів, як «офсайд» у футболі (футбол), спортивна термінологія охоплює багатий гобелен лінгвістичних виразів, які вловлюють нюанси та складність спортивної діяльності. Він відображає динамічну взаємодію між мовою та культурою, а також розвиток спорту та атлетизму в суспільстві.

Крім того, спортивна термінологія відіграє ключову роль у формуванні ідентичності та вихованні почуття причетності до спортивної спільноти. Спортивна термінологія несе в собі почуття спільної мети та колективного прагнення, будь то заклик «бори золото» на Олімпійських іграх чи заклик «грати в м’яч» на бейсбольному ромбі. Він служить об’єднуючою силою, яка долає бар’єри мови, національності та ідеології, об’єднуючи людей у прагненні до спільних цілей і прагнень.

Крім того, спортивна термінологія служить сховищем історії та традицій, зберігаючи спадщину минулих досягнень і віх у світі спорту. Такі терміни, як «великий шолом» у тенісі чи «хет-трик» у крикеті, несуть із собою багату спадщину спортивних тріумфів і знакових моментів, слугуючи нагадуванням про міцну спадщину спортсменів і команд, які залишили свій слід у світі спорт (Болдарьова, 1999).

Загалом, спортивна термінологія – це набагато більше, ніж просто набір слів і фраз; це відображення людського духу та універсальних цінностей наполегливості, цілеспрямованості та досконалості. Він долає мовні кордони та культурні розбіжності, слугуючи свідченням сили спорту надихати, об’єднувати та підносити людей у всьому світі.

1.2 Структура термінів в китайській мові

У китайській мові терміни можна класифікувати на дві основні категорії: складені терміни та терміни з одного символу. Складені терміни складаються з двох або більше символів, об'єднаних для передачі певного значення чи поняття, тоді терміни з одного символу складаються з одного ієрогліфу, що представляє окреме слово чи поняття. Обидва типи термінів роблять свій внесок у багатий і різноманітний словниковий запас китайської мови.

Складені терміни в китайській мові часто дотримуються послідовної структурної моделі, відомої як структура «Модифікатор-голова», де один або кілька модифікаторів (описових елементів) передують голові (головному елементу), щоб утворити складений термін. Ця структура дозволяє комбінувати символи для створення нових слів із нюансованими значеннями або розширеними поняттями. Наприклад, складний термін «汽车» (qìchē) поєднує в собі символи «пар» (汽, qì) і «транспортний засіб» (车, chē), щоб утворити слово «автомобіль» або «автомобіль».

Крім того, складені терміни в китайській мові можуть мати різну структуру залежно від семантичного зв'язку між складовими символами. Наприклад, деякі складні терміни мають структуру «Редуплікації», де два ідентичні символи повторюються, щоб підкреслити інтенсивність або множину, як у терміні «好好学习» (hǎo hǎo xuéxí), що означає «старанно навчатися». Інші складені терміни можуть мати структуру «дієслово-об'єкт», де символ дієслова передує символу об'єкта, щоб позначити дію чи діяльність, наприклад «写字» (xiězì), що означає «написати символи» або «написати слова».

На відміну від цього, односимвольні терміни в китайській мові складаються з окремих ієрогліфів-символів, які представляють окремі слова чи поняття. Ці символи можуть походити від стародавніх піктограм, ідеографів або фонетичних запозичених символів, кожен з яких має своє

власне значення та вимову. Терміни, що складаються з одного символу, відіграють фундаментальну роль у китайській лексиці, слугуючи будівельними блоками для складних термінів і сприяючи експресивному багатству та гнучкості мови.

Крім того, структура термінів китайської мови відображає вплив історичних, культурних і лінгвістичних чинників на розвиток мови. Китайські ієрогліфи часто втілюють культурний символізм, історичні алюзії та філософські концепції, наповнюючи терміни шарами сенсу та значення. Крім того, структурні моделі та умовності, що регулюють формування термінів у китайській мові, розвивалися протягом тисячоліть, відображаючи зміни в суспільстві, технології та використанні мови.

Загалом структура термінів китайської мови характеризується опорою на ієрогліфи, композицією складених термінів і семантичними відтінками, що передаються окремими ієрогліфами. Чи то складені терміни, чи то односимвольні терміни, китайська мова пропонує багату та заплутану систему словника, яка відображає глибину та складність китайської культури та цивілізації (Серажим, 2003).

За своєю суттю китайські терміни в основному складаються з ієрогліфів, кожен з яких представляє окрему морфему або значущу одиницю мови. На відміну від алфавітних мов, де слова утворюються шляхом поєднання літер, китайські ієрогліфи є логографічними символами, які передають як значення, так і вимову. Ця логографічна природа китайських ієрогліфів дозволяє створити різноманітний і нюансований словниковий запас, при цьому кожен ієрогліф має власне значення та вимову.

Одним із помітних аспектів структури термінів у китайській мові є використання складних символів для створення нових слів і виразів. Складені символи складаються з двох або більше окремих символів, об’єднаних у єдиний термін, причому часто кожен символ сприяє загальному значенню складеного. Наприклад, складний термін «电话» (diànhuà) поєднує

в собі символи «електричний» (电, diàn) і «мовний» (话, huà), щоб утворити слово «телефон».

Крім того, структура термінів китайською мовою може включати семантичні та фонетичні компоненти для передачі значення та вимови. Семантичні компоненти дають підказки до значення символу, тоді як фонетичні компоненти вказують на його вимову. Ця комбінація семантичних і фонетичних елементів дозволяє створювати нові символи та терміни на основі існуючих мовних моделей і умовностей.

Крім того, структура термінів у китайській мові може демонструвати синтаксичні шаблони та граматичні особливості, які керують розташуванням і використанням символів у фразах і реченнях. Наприклад, китайські терміни можуть дотримуватись порядку слів підмет-дієслово-об’єкт (SVO) у декларативних реченнях, з модифікаторами, розміщеними перед іменниками, які вони змінюють. Ця синтаксична структура забезпечує ясність і точність у спілкуванні, забезпечуючи ефективну передачу значення в межах обмежень китайської граматики.

Крім того, структура термінів у китайській мові може відображати культурний та історичний вплив на розвиток мови. Китайські ієрогліфи часто втілюють культурний символізм, історичні алюзії та філософські концепції, додаючи шари сенсу та значення термінам і виразам. Це культурне багатство є очевидним у різноманітності термінів, пов’язаних із мистецтвом, літературою, філософією та іншими аспектами китайської культури та цивілізації (Шевченко, 2005).

Таким чином, структура термінів у китайській мові характеризується опорою на символи, використання складних символів, семантичних і фонетичних компонентів, синтаксичних моделей і культурних впливів. Завдяки складній системі ієрогліфів і мовних елементів китайська мова є універсальним і виразним засобом спілкування, що відображає глибину і складність китайської культури та суспільства.

1.3 Класифікація спортивної термінології та специфіка перекладу термінів

Класифікація спортивної термінології включає в себе організацію величезного масиву лексики, яка використовується у сфері спорту, у окремі категорії на основі різних критеріїв. Цей процес допомагає систематизувати та зрозуміти термінологію, полегшуючи вивчення, викладання та спілкування про концепції, пов'язані зі спортом. Спортивну термінологію можна класифікувати різними способами, зокрема за спортивною дисципліною, функцією, мовними характеристиками та культурним контекстом.

По-перше, спортивну термінологію можна класифікувати відповідно до спортивної дисципліни. Кожен вид спорту має власний унікальний набір термінів, що стосуються його правил, обладнання, техніки та процесу гри. Наприклад, такі терміни, як «подача», «форхенд» і «бекхенд», характерні для тенісу, тоді як такі терміни, як «тачдаун», «філдгол» і «перехоплення» — унікальні для американського футболу. Класифікація спортивної термінології за дисциплінами дозволяє цілеспрямовано вивчати й аналізувати контекст кожного виду спорту (Kachru, 2006).

По-друге, спортивну термінологію можна класифікувати за функціями, виходячи з її ролі в галузі спорту. Функціональні категорії можуть включати терміни, пов'язані з ігровими діями (наприклад, «кидок», «пас», «дриблінг» у баскетболі), обладнанням (наприклад, «ракетка», «м'яч», «стійка воріт»), зарахуванням очок і статистикою (наприклад, «гол», «очко», «тайм-аут»), правила та положення (наприклад, «фол», «поза грою», «пенальті»), а також позиції або ролі (наприклад, «нападаючий», «воротар», « захисник»). Ця класифікація допомагає систематизувати термінологію на основі її практичного застосування в контексті спортивних заходів і змагань.

По-третє, спортивну термінологію можна класифікувати на основі лінгвістичних характеристик, таких як словотвір, синтаксис і семантика.

Лінгвістичні категорії можуть включати складні терміни (наприклад, «удар бекхенд», «штрафний кидок»), ідіоматичні вирази (наприклад, «хоумран», «прес на повному майданчику»), абревіатури та акроніми (наприклад, «NBA», «MVP»), запозичення з інших мов (наприклад, «карате», «дзюдо») і образна мова або метафори (наприклад, «слем-данк», «хет-трик»). Аналіз спортивної термінології з лінгвістичної точки зору дозволяє зрозуміти структуру мови, використання та еволюцію в спортивній сфері.

Нарешті, спортивну термінологію можна класифікувати на основі культурного контексту, враховуючи історичні, соціальні та регіональні впливи на використання мови в спортивних спільнотах. Культурні категорії можуть включати терміни, пов’язані з певними традиціями, ритуалами чи подіями (наприклад, «Олімпіада», «Суперкубок», «Чемпіонат світу»), а також сленг, діалектні варіації та розмовні вирази, унікальні для певних регіонів або субкультур у межах спортивна спільнота. Розуміння культурного контексту спортивної термінології дає змогу зрозуміти соціальну динаміку та формування ідентичності в спортивних культурах у всьому світі.

Спортивна термінологія служить динамічним і багатогранним аспектом мови, охоплюючи широкий спектр лексики та виразів, які відображають різноманітний світ спорту та легкої атлетики. Окрім практичної функції сприяння спілкуванню в спортивному співтоваристві, спортивна термінологія також має культурне, соціальне та символічне значення, яке сприяє багатству людської мови та виразів (Zhang, 2017).

Одним з аспектів спортивної термінології, який варто вивчити, є її роль у формуванні ідентичності та вихованні почуття причетності до спортивних спільнот. Такі терміни, як «капітан команди», «база вболівальників» і «перевага домашнього поля» не лише описують конкретні ролі, стосунки та динаміку в спортивному світі, але й викликають почуття товариства та спільної ідентичності серед спортсменів, уболівальників та ентузіастів. Ці терміни служать маркерами приналежності та приналежності, об’єднуючи

людей навколо спільних цілей, цінностей і досвіду, пов’язаного зі спортом і фанатами.

Крім того, спортивна термінологія часто відображає ширші суспільні цінності, норми та ідеології, пропонуючи зрозуміти культурне ставлення до змагань, командної роботи та атлетизму. Такі терміни, як «чесна гра», «спортивна майстерність» і «хороша спортивна майстерність» втілюють ідеали чесності, поваги та етичної поведінки в спорті, виходячи за межі окремих ігор і змагань, щоб сприяти принципам справедливості, інклюзивності та взаємної поваги в спортивній спільноті. І навпаки, такі терміни, як «шахрайство», «допінг» і «неспортивна поведінка», підкреслюють важливість дотримання моральних і етичних стандартів у спорті, підкріплюючи уявлення про те, що спортивна майстерність виходить за межі простих результатів і охоплює моральний характер і чесність.

Крім того, спортивна термінологія часто служить джерелом натхнення, мотивації та прагнення як для спортсменів, так і для ентузіастів. Вирази на кшталт «досягти зірок», «пройти зайву милю» та «віддати все від себе» втілюють дух наполегливості, рішучості та стійкості, що визначає прагнення до досконалості в спорті. Ці мотиваційні фрази та гасла надихають людей розширювати свої межі, долати перешкоди та прагнути до особистого та колективного успіху в спорті та за його межами.

Крім того, спортивна термінологія може бути джерелом лінгвістичних інновацій і творчості, оскільки спортсмени, тренери та вболівальники створюють нові фрази, вирази та крилаті фрази, щоб відобразити хвилювання, драму та видовищність спорту. Спортивна мова органічно розвивається з часом, відображаючи мінливу динаміку спортивної культури та зміну вподобань учасників і глядачів, від культових скандувань і вітань до пам’ятних крилатих фраз і прізвиськ (Ren, 1981).

Підсумовуючи, спортивна термінологія охоплює набагато більше, ніж прості слова та фрази; він втілює цінності, ідентичність, прагнення та досвід окремих людей і спільнот у світі спорту. Незалежно від того, чи служить

вона маркером приналежності, вираженням культурних цінностей, джерелом натхнення чи місцем мовної творчості, спортивна термінологія відіграє життєво важливу роль у формуванні того, як ми думаємо, говоримо про спорт і відчуваємо його в усіх його формах.

Загалом, класифікація спортивної термінології служить цінним інструментом для організації, аналізу та розуміння мови, яка використовується в сфері спорту. Класифікуючи термінологію відповідно до спортивної дисципліни, функції, мовних характеристик і культурного контексту, дослідники, освітяни та любителі спорту можуть отримати глибше розуміння складної та багатогранної природи пов’язаної зі спортом мови та спілкування.

Переклад спортивних термінів з китайської на українську представляє унікальний набір проблем і міркувань через мовні та культурні відмінності між двома мовами, а також спеціалізований характер спортивної термінології. Розуміння специфіки перекладу спортивних термінів з китайської на українську вимагає тонкого підходу, який враховує мовні нюанси, культурний контекст і технічні аспекти спорту.

Одна з головних проблем при перекладі спортивних термінів з китайської на українську полягає в фундаментальних відмінностях між двома мовами, зокрема щодо граматики, синтаксису та лексики. Китайська мова є логографічною мовою, яка базується переважно на ієрогліфах, тоді як українська мова є алфавітною мовою з багатою флексійною системою. Як результат, переклад спортивних термінів вимагає ретельного розгляду того, як слова та фрази структуровані та використовуються в кожній мові.

Крім того, спортивна термінологія часто включає технічний жаргон і спеціальну лексику, специфічну для кожного виду спорту, що ускладнює прямий переклад. Перекладачі повинні глибоко розуміти правила, техніку та обладнання, пов’язане з кожним видом спорту, щоб точно передати передбачуване значення спортивних термінів цільовою мовою. Це може

включати консультації експертів, довідкові матеріали та інші ресурси для забезпечення точності та точності перекладу.

Крім того, переклад спортивних термінів з китайської на українську вимагає розуміння культурного контексту та мовних особливостей. Певні види спорту можуть мати різний рівень популярності чи значення в китайськомовній та україномовній культурах, що призводить до відмінностей у термінології та вживанні. Перекладачі повинні пам'ятати про ці культурні відмінності та відповідним чином адаптувати свої переклади, щоб вони відповідали цільовій аудиторії.

Крім того, спортивна термінологія часто включає образну мову, ідіоматичні вирази та метафори, які можуть не мати прямих еквівалентів у цільовій мові. Перекладачі повинні володіти сильними лінгвістичними навичками та творчими здібностями, щоб ефективно передати ці нюанси в перекладі, зберігаючи при цьому ясність і зв'язність мови перекладу. Це може включати використання перефразування, адаптації або пояснення, щоб передати передбачуване значення спортивних термінів цільовою мовою.

Крім лінгвістичних і культурних міркувань, переклад спортивних термінів з китайської на українську може також передбачати адаптацію транслітерації або транскрипції власних імен, імен і назв, пов'язаних зі спортсменами, командами та спортивними подіями. Перекладачі повинні дотримуватися встановлених угод і вказівок щодо транслітерації, щоб забезпечити послідовність і точність перекладу китайських назв і термінів українською мовою (Hou, 2018).

Підсумовуючи, переклад спортивних термінів з китайської на українську вимагає всебічного розуміння мовних, культурних і технічних аспектів обох мов і спорту. Застосовуючи нюансований підхід, який враховує ці фактори, перекладачі можуть точно передати значення та значення спортивних термінів цільовою мовою, забезпечуючи ефективне спілкування та розуміння в спортивній спільноті.

Висновки до розділу 1

Дослідження термінології зосереджені на систематичному аналізі та організації спеціалізованої лексики в окремих областях. Вивчаючи термінологію, яка використовується в різних спортивних дисциплінах китайською мовою, дослідники можуть з'ясувати концептуальні рамки та лінгвістичні умовності, які лежать в основі спілкування, пов'язаного зі спортом. Соціолінгвістичні теорії досліджують, як на використання мови впливають такі соціальні фактори, як вік, стать, етнічна приналежність і соціальний клас. Дослідження спортивної термінології в китайській мові може розглянути те, як мовні варіації та переваги формуються культурними нормами, регіональними діалектами та соціально-політичними контекстами.

Теорія перекладу дає зрозуміти проблеми та стратегії перекладу спеціальної термінології різними мовами та культурами. Вивчення спортивної термінології китайською мовою передбачає вивчення методів перекладу, мовних еквівалентів і культурних адаптацій для забезпечення точного та ефективного спілкування в багатомовному контексті. Розуміння словникового запасу та моделей дискурсу, пов'язаних зі спортом у китайській мові, є важливим для тих, хто вивчає мову, і викладачів.

Спираючись на теорії оволодіння мовою та методологію викладання, дослідження в цій галузі можуть сприяти розробці мовних навчальних програм, матеріалів і навчальних стратегій, які сприятимуть засвоєнню та використанню спортивної термінології тими, хто вивчає китайську як другу мову.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Структурно-семантичні особливості спортивної термінології у силових видах спорту

У силових видах спорту, таких як важка атлетика, пауерліфтинг, бодібілдинг, спортивна термінологія має характерні структурно-семантичні ознаки, що відображають спеціалізований характер цих дисциплін і технічні нюанси силових тренувань і змагань.

Однією з визначних рис спортивної термінології в силових видах спорту є її конкретність і точність в описі різних вправ, технік, обладнання та показників ефективності. Терміни часто вузькоспеціалізовані, що відображають точні рухи та групи м’язів, націлені на силові тренування. Наприклад, у важкій атлетиці такі терміни, як «ривок», «поштовх» і «мертва тяга», описують конкретні підйоми, що виконуються зі штангою або іншим силовим обладнанням, для успішного виконання кожного з яких потрібна точна форма й техніка.

Крім того, спортивна термінологія в силових видах спорту часто включає технічний жаргон і анатомічну термінологію для опису механіки та фізіології силових вправ. Такі терміни, як «ексцентричне скорочення», «ізометричне утримання» та «гіпертрофія м’язів», зазвичай використовуються для опису різних аспектів силового тренування, підкреслюючи наукові принципи, що лежать в основі розвитку м’язів і підвищення продуктивності.

Крім того, спортивна термінологія в силових видах спорту може включати терміни, пов’язані з методологіями тренувань, періодизацією та програмуванням. Такі терміни, як «лінійна прогресія», «піраміда тренування» та «максимум одного повторення (1ПМ)» описують різні підходи до структурування програм тренувань та оптимізації приросту сили з часом. Ці

терміни відображають систематичний і стратегічний підхід до силових тренувань, прийнятий спортсменами та тренерами для досягнення своїх цілей.

Крім того, спортивна термінологія в силових видах спорту часто включає терміни, пов'язані з оцінкою продуктивності та стандартами змагань. Такі терміни, як «особистий рекорд», «світовий рекорд» і «загальний результат», використовуються для кількісної оцінки та порівняння досягнень спортсменів у силових видах спорту, забезпечуючи орієнтири прогресу та досконалості. Крім того, такі терміни, як «вагова категорія», «вагова категорія» та «тестування на наркотики», зазвичай використовуються для встановлення правил змагань і забезпечення чесної гри та чесності в спорті.

У силових видах спорту структурно-семантичні особливості спортивної термінології відіграють вирішальну роль у передачі не лише технічних аспектів спорту, але й мислення та філософії силових тренувань та змагань (Feng, 2011).

Одним із помітних аспектів спортивної термінології в силових видах спорту є акцент на розширення можливостей і досягнення. Такі терміни, як «особистий рекорд», «максимальний підйом» і «приріст сили» висвітлюють індивідуальний прогрес і досягнення спортсменів у їхньому прагненні до фізичної сили та підвищення ефективності. Ці терміни відображають дух самовдосконалення та стійкості, властиві силовим видам спорту, де спортсмени постійно прагнуть перевершити свої попередні межі та досягти нових віх.

Крім того, спортивна термінологія в силових видах спорту часто включає мотиваційну мову та образи, щоб надихнути спортсменів і виховати почуття рішучості та наполегливості. Такі фрази, як «проштовхнутись через біль», «прийняти шліфування» та «без болю, без успіху» підкреслюють психічну стійкість і дисципліну, необхідні для успіху в силових тренуваннях і змаганнях. Ці вислови служать нагадуванням про виклики та жертви,

притаманні гонитві за силою, і мотивують спортсменів долати межі своїх можливостей і перешкоди.

Крім того, спортивна термінологія в силових видах спорту може включати терміни, пов'язані з мисленням і менталітетом, що відображає психологічні аспекти тренувань і змагань. Такі терміни, як «психічна міцність», «зосередженість» і «зв'язок розуму та м'язів» підкреслюють важливість розумової підготовки та концентрації для оптимізації продуктивності та досягнення найвищого фізичного стану. Ці терміни підкреслюють цілісний підхід до силових тренувань, визнаючи взаємозв'язок розуму й тіла в спортивних досягненнях.

Крім того, спортивна термінологія в силових видах спорту часто включає терміни, пов'язані з технікою та формою, відображаючи акцент на правильній біомеханіці та ефективності рухів у силових вправах. Такі терміни, як «повний діапазон рухів», «правильне вирівнювання» та «контрольований спуск» підкреслюють важливість володіння технікою для максимізації збільшення сили та зменшення ризику травми. Ці терміни підкреслюють технічну точність і увагу до деталей, необхідні для успіху в силових видах спорту.

У китайській мові є наявність великої кількості функціональних варіантів. Можна виділити такі групи за характеристиками варіантів:

– транслітерація терміну іноземною мовою та визначення техніки: Наприклад: 纳尔逊 / **腋下握**颈 – Нельсон (термін боротьби). Термін 纳尔逊 (транслітерація англійського терміна Nelson) – це техніка, що використовується у боротьбі та реслінгу. Термін **腋下握**颈 – буквально простий опис даного технічного прийому по-китайськи (здійснюється шляхом просовування руки через пахви противника та натиску пензлем руки на шию та потилицю) (Liu Naishu, 2003).

Особливість цього варіантів полягає в тому, що термін-варіант є одночасно і повноцінним терміном, і визначенням поняття, що міститься в ньому. Подібні випадки численні у нашому аналітичному матеріалі.

Наприклад: **琵阿斐** / **原地高**级步– піаффе (термін кінного спорту), **巴沙基** / **斜横步**– пасаж (термін кінного спорту), **盖洛普** / 马步跳– стрибок галопом (термін гім / 击打– батман (термін гімнастики);

– дослівний переклад терміна іноземної мови та її локалізоване вираження у китайській мові: Наприклад: **帽子**戏法 / 连中三元– хет-трик (термін ігор з м'ячем).

Термін **帽子**戏法 (прямий переклад англійської терміна hat-trick) - це досягнення гравця, який забиває тричі в одному матчі. У китайській мові для позначення того ж поняття використовується також термін 连中三元, який є виразом, запозиченим з класичної китайської «веньянь» (**文言文**), що означає досягнення студента, що посіло перше місце на трьох іспитах. Є також інші приклади варіантів термінів, утворених шляхом запозичення виразів із класичної китайської мови.

Наприклад: 乌龙球 / **自**摆乌龙– автогол (футбольний термін), **自由后**卫 / **清道夫**– вільний захисник (футбольний термін);

– формальний та неформальний вираз терміну (стилістичні синоніми): Наприклад: 过磅 / **量体重** – зважування (термін важкої атлетики). 过磅 – це процедура вимірювання ваги спортсменів.

Термін 过 **磅** більше використовується у формальній мові, а його варіант-термін **量体** широко використовується в неформальних ситуаціях. Прикладами варіантів-термінів, заснованих на диференціації стилів мови є ще: зіграли внічию 1:1 (загальний спортивний термін);

Абсолютні синоніми: Наприклад: **格**挡 / **防守** відбивши (термін фехтування), 优势 / **占先** перевага (тенісний термін), **弯道** / **弧**线 - віраж (термін швидкісного бігу на ковзанах), **前**锋 / 进攻 спортивний термін), **后**卫 / **防守**队员 – захисник (загальний спортивний термін), **拳**击手 / **拳**击运动员 – боксер (загальний спортивний термін).

Дублетне варіювання вищезгаданих пар термінів характеризується рівнозначними термінами з абсолютно різною формою.

– запозичені варіанти: Наприклад: B ден / **障碍**赛 – відрізок Б (термін кінного спорту) – обидва терміни-варіанти запозичені з англійської мови – phase B / steeplechase.

Інші приклади наступні: D **段** / **越野**赛– phase D / cross-country – відрізок Д (термін кінного спорту), **曙光女神式** / **奥**罗拉式– aurora – аврора (термін водного спорту).

До міжструктурних варіантів відносяться:

Абревіатури:

Наприклад: **一**馆一策、一场一策 філософія зимових Олімпійських ігор 2022 року в умовах пандемії. Термін є абревіатурою «**在一个**场馆 **里**实行同一个政策,**在一**场比赛里实行同一个政策».

Існує також велика кількість абревіатур, запозичених з англійської мови до китайської мови, для позначення назв міжнародних спортивних організацій. У китайській спортивній дискусії рідко використовують повні китайські варіанти цих термінів. Повна назва китайською мовою додається лише як примітка до місця першої появи терміна у тексті (Liu Chunmei, 2007).

Наприклад: IASP – International Association of Sports Press (Міжнародна асоціація спортивної преси), WADA – World Anti-Doping Agency (Всесвітнє антидопінгове агентство), IOC – International Olympic Committee (Міжнародний Олімпійський комітет);

– формальні повні терміни та їх короткі варіанти (еліптичні варіанти): Наприклад: 现代冬季两项运动 / 现代冬季两项 / **冬季两**项 – біатлон (загальний спортивний термін).

Очевидно, що останні два варіанти-терміну утворені шляхом пропуску складових першого терміну. Еліптичні варіанти, як правило, легше поширювати в мовленні, тому що в ньому менше складів.

Цей приклад є досить типовим у китайській спортивній термінології – багато офіційних термінів мають свої еліптичні варіанти. Наприклад: **横向**转移传球 / **横**传 поперечна передача (футбольний термін), **短距離离**传球 / **短**传 короткий пас (футбольний термін), **俯卧姿**势 / **卧姿** положення лежачи (термін стрільби), **男子双打** чоловічий парний розряд, **女子双打** / **女双**– жіночий парний розряд, **男女混合双打** / **混合双打** / **混双**– змішаний парний розряд, **男子**单打 / **男**单 чоловічий одиночний розряд, **女子**单打 / **女**单– жіночий одиночний розряд (термін настільного тенісу), **杠**铃杆 / **杠**铃– штанга (термін важкої атлетики);

Композитні варіанти:

Наприклад: **任意**/ **自由**– вільний удар (термін хокею на траві).

Описові елементи (визначення) у двох термінах-словосполученнях **任意** і **自由** є синонімами. Однак між двома термінами варіантами немає стилістичної диференціації.

Наприклад: 带球 / **运球** обведення (футбольний термін), **幅度** / 摆幅 амплітуда (термін сноубордингу), **直刺** / **冲刺**– атака кидком (термін фехтування), **左**边锋 / **左翼**– лівий крайній (футбол 篮 / **投 中**– потрапляння (баскетбольний термін), **背**风面 / **下**风面– підвітряний борт (термін вітрильного спорту), **特**轻量级 / 蝇量级– найлегша вага (термін боксу), **禁区** / 罚球区 / **球**门 штрафного кидка (футбольний термін) (Liu Yuan, 1990).

Таким чином, структурно-семантичні особливості спортивної термінології в силових видах спорту відображають спеціалізований характер цих дисциплін і технічні тонкощі силових тренувань і змагань. Терміни характеризуються своєю конкретністю, точністю та науковою точністю, відображаючи систематичний підхід до тренувань та оцінки результатів, прийнятий спортсменами та тренерами в гонитві за досконалістю у силових видах спорту.

2.2 Лексико-стилістичні особливості спортивної термінології

Однією з помітних лексичних особливостей китайської спортивної термінології є використання складних термінів, які складаються з двох або більше символів, об'єднаних у єдиний термін. Складені терміни дозволяють створювати нові слова, які передають конкретні поняття, дії, обладнання або прийоми, пов'язані зі спортом. Наприклад, складний термін «篮球» (lánqiú) поєднує в собі символи «кошик» (篮, lán) і «м'яч» (球, qiú), щоб утворити слово «баскетбол». Подібним чином складний термін «跳水» (tiàoshuǐ) поєднує в собі символи «стрибок» (跳, tiào) і «вода» (水, shuǐ), щоб утворити слово «пірнання». Ці складні терміни забезпечують стислі та точні вирази для опису різних аспектів спортивної діяльності.

Крім того, китайська спортивна термінологія часто включає технічний жаргон і спеціальну лексику, специфічну для кожної спортивної дисципліни. Ці терміни можуть включати назви конкретних маневрів, прийомів або обладнання, що використовуються в спорті, а також правила, положення та системи підрахунку балів. Наприклад, такі терміни, як «扣篮» (kòulán, ударний удар) і «推杆» (tuīgǎn, удар) описують конкретні дії в баскетболі та гольфі відповідно. Ці технічні терміни забезпечують точну та стандартизовану мову для обговорення та аналізу спортивних заходів у спортивній спільноті [Cao, 2018].

Крім того, китайська спортивна термінологія може демонструвати такі стилістичні особливості, як образна мова, ідіоматичні вирази та метафори, які додають колориту та яскравості спортивному дискурсу. Ці стилістичні особливості часто спираються на культурні згадки, історичні анекдоти чи літературні алюзії, щоб передати сенс і викликати емоції в спортивному контексті. Наприклад, вираз «力量与美感的完美结合» (lìliàng yǔ měigǎn de wánměi jiéhé, ідеальне поєднання сили та краси) часто використовується в гімнастиці для опису бездоганного виконання, яке демонструє як фізичну

силу, так і естетичну витонченість. Подібним чином метафорична фраза «如虎添翼» (rú hǔ tiānyì, як тигр із доданими крилами) використовується для опису команди чи спортсмена, які отримали значний імпульс або перевагу в змаганні.

У китайській спортивній термінології часто використовуються складені терміни, щоб стисло передати конкретні поняття або дії, пов'язані зі спортом. Ці складні терміни утворюються шляхом поєднання двох або більше символів, кожен з яких доповнює загальне значення терміна. Наприклад, розглянемо складений термін «乒乓球» (pīngpāngqiú), який поєднує символи «пін» (乒, pīng) і «понг» (乓, pāng) із «м'яч» (球, qiú), щоб утворити слово "настільний теніс." Цей складний термін ефективно відображає суть спорту, який передбачає удари маленького м'яча вперед і назад по столу.

Складні терміни в китайській спортивній термінології забезпечують стислий і ефективний спосіб опису різних спортивних дисциплін, техніки та обладнання. Поєднуючи символи з певним значенням, складені терміни пропонують чіткі та недвозначні вирази, які полегшують спілкування в спортивній спільноті. Крім того, складені терміни сприяють стандартизації спортивної термінології, забезпечуючи послідовність і узгодженість у використанні мови в різних контекстах і регіонах (Shen Jiawei, 2017).

Китайська спортивна термінологія включає в себе безліч технічного жаргону та спеціалізованої лексики, унікальної для кожної спортивної дисципліни. Ці терміни служать для опису конкретних маневрів, прийомів, правил і систем підрахунку балів, властивих спортивній діяльності. Візьмемо, наприклад, термін «击剑» (jījiàn), що англійською перекладається як «фехтування». Цей термін охоплює всю дисципліну фехтування, включаючи різні техніки, такі як «剑术» (цзяньсю, фехтування) і «刺击» (сідзі, поштовх).

Технічний жаргон у китайській спортивній термінології відіграє вирішальну роль у сприянні точному спілкуванню та розумінню в спортивній

спільноті. Ці терміни служать скороченням для опису складних дій і концепцій, що дозволяє спортсменам, тренерам, офіційним особам і ентузіастам ефективно спілкуватися про питання, пов'язані зі спортом. Крім того, технічний жаргон допомагає встановити спільну мову та словниковий запас у кожній спортивній дисципліні, сприяючи почуттю ідентичності та досвіду серед практикуючих.

Крім того, китайська спортивна термінологія може демонструвати стилістичні варіації залежно від контексту, аудиторії чи мети спілкування. Офіційні контексти, такі як офіційні правила, положення та технічні посібники, можуть використовувати більш точну та технічну мову для забезпечення ясності та точності. Навпаки, неформальні контексти, такі як спортивні коментарі, обговорення в соціальних мережах або форуми вболівальників, можуть містити більш розмовну та експресивну мову, щоб залучити та розважити аудиторію.

Таким чином, лексичні та стилістичні особливості китайської спортивної термінології сприяють яскравості, різноманітності та виразності мови в спортивній сфері. Ці особливості відображають лінгвістичне багатство китайської мови та її здатність адаптуватися та розвиватися, щоб задовольнити комунікаційні потреби спортивної спільноти. Використовуючи складні терміни, технічний жаргон, образну мову та стилістичні варіації, китайська спортивна термінологія забезпечує універсальну та динамічну мову для обговорення, аналізу та прославлення спорту та легкої атлетики.

2.3 Дослідження нових лексичний одиниць в китайському спортивному дискурсі та їх зіставлення з англійською мовою

Лексичні та стилістичні особливості китайської спортивної термінології відіграють важливу роль у формуванні використання мови та спілкування в спортивній сфері. Від складних термінів і технічного жаргону до образної мови та стилістичних варіацій, ці лінгвістичні елементи сприяють багатству, точності та виразності китайської спортивної

термінології, покращуючи розуміння, залучення та насолоду від спорту серед учасників та ентузіастів.

Китайська спортивна термінологія часто включає образну мову та метафори, щоб викликати емоції, передати значення та додати глибини спортивному дискурсу. Ці лінгвістичні прийоми спираються на культурні посилання, історичні анекдоти та літературні образи, щоб покращити оповідання та наративні аспекти спортивної комунікації. Наприклад, фраза «雄心勃勃» (xióngxīn bóbó), що перекладається як «амбітний і енергійний», часто використовується метафорично для опису команди чи спортсмена з сильним почуттям рішучості.

Стилістичні варіації китайської спортивної термінології забезпечують гнучкість і адаптивність у використанні мови, задовольняючи різноманітні потреби та вподобання різних налаштувань спілкування та аудиторії. Пристосовуючи мовний стиль і тон до певного контексту, комунікатори можуть ефективно передавати своє повідомлення та спілкуватися зі своєю цільовою аудиторією. Крім того, стилістична варіація додає насиченості та автентичності спортивному дискурсу, відображаючи динамічну та багатогранну природу спортивної культури та спілкування.

Поява нових лексичних одиниць у китайському спортивному дискурсі відображає еволюцію спортивної культури та мови в Китаї, зумовлену такими факторами, як глобалізація, технологічний прогрес і зростання популярності спорту в усьому світі. Ці нові терміни часто відображають сприйняття іноземних впливів, впровадження нових спортивних дисциплін і розвиток інноваційних концепцій і практик у китайській спортивній спільноті. Порівняння цих нових лексичних одиниць з їхніми англійськими відповідниками дозволяє зрозуміти подібності, відмінності та міжкультурну динаміку, що формує спортивний дискурс в обох мовах.

1) Кіберспорт (电子竞技– diànzǐ jìngjì):

Останніми роками кіберспорт набув величезної популярності в Китаї, де зростає кількість ентузіастів, які беруть участь у змагальних турнірах і

заходах з відеоігор. Термін «电子竞技» (diànzǐ jìngjì) використовується для позначення кіберспорту в китайському спортивному дискурсі, що відображає електронний і змагальний характер відеоігор.

Англійською мовою термін «кіберспорт» зазвичай використовується для опису змагальних відеоігор та змагань. Хоча цей термін схожий в обох мовах, його застосування в китайській мові відображає глобалізацію кіберспорту та інтеграцію культури відеоігор у основний спортивний дискурс.

2) Фітнес-трекер (**健身追踪器**– jiànshēn zhuīzōng qì):

Із зростанням трендів у сфері фітнесу та оздоровлення в Китаї термін «**健身追踪器**» (jiànshēn zhuīzōng qì), що буквально означає «фітнес-трекер», стає все більш поширеним у китайському спортивному дискурсі. Це відноситься до переносних пристроїв, оснащених датчиками, які відстежують фізичну активність, пульс та інші показники здоров'я.

Англійською мовою термін «фітнес-трекер» широко використовується для опису подібних переносних пристроїв, які використовуються для моніторингу даних про фізичну форму та здоров'я. Прийняття цього терміну в китайській мові відображає глобальну тенденцію до моніторингу фітнесу та здоров'я за допомогою технологій.

3) міський спорт (**城市运**动– chéngshì yùndòng):

Міські види спорту, такі як паркур, вуличний баскетбол і скейтбординг, набули популярності серед китайської молоді, особливо в містах. Термін «**城市运**动» (chéngshì yùndòng) використовується для опису цих спортивних заходів, які відбуваються в міському середовищі, часто характеризуються творчістю, спонтанністю та самовираженням (Wang Fengling, 2018).

В англійській мові термін «міські види спорту» так само використовується для опису спортивних і розважальних заходів, які відбуваються в міських умовах. Хоча цей термін концептуально подібний в

обох мовах, його прийняття в китайській мові відображає культурну та соціальну динаміку міського життя в Китаї.

4) Пряма трансляція (直播– zhíbò):

Прямі трансляції спортивних подій і змагань стають все більш популярними в Китаї, оскільки онлайн-платформи проводять прямі трансляції різноманітних спортивних заходів, включаючи кіберспорт, баскетбол і заняття фітнесом. Термін «直播» (zhíbò) використовується для позначення прямих трансляцій у китайському спортивному дискурсі, що відображає інтерактивний характер онлайн-трансляцій у реальному часі.

Англійською мовою термін «пряма трансляція» зазвичай використовується для опису передачі відеоконтенту в Інтернеті в реальному часі. Хоча термін залишається незмінним в обох мовах, його широке використання в китайському спортивному дискурсі підкреслює зростаючий вплив цифрових медіа та онлайн-платформ на спортивне споживання та залучення (Deng Jun, 1998).

Таким чином, поява нових лексичних одиниць у китайському спортивному дискурсі відображає динамічну природу спортивної культури та мови в Китаї під впливом глобальних тенденцій, технологічних інновацій та культурної динаміки. Хоча ці нові терміни часто схожі на англійські відповідники за значенням і використанням, їхнє застосування в китайському спортивному дискурсі відображає унікальний мовний і культурний контекст спортивної спільноти Китаю. Порівняння цих лексичних одиниць дає змогу зрозуміти подібності, відмінності та міжкультурні обміни, що формують спортивний дискурс в обох мовах.

Висновки до розділу 2

Спортивна термінологія в китайській мові часто демонструє спеціалізовані лексичні одиниці та точну термінологію, адаптовану до конкретних спортивних дисциплін, що відображає потребу в ясності та точності у спілкуванні в спортивній сфері.

Складні терміни та скорочення: китайська спортивна термінологія часто містить складні терміни та скорочення для стислого представлення складних понять або технічних термінів. Наприклад, «篮球» (lánqiú, баскетбол) поєднує в собі символи «кошик» і «м'яч», тоді як «NBA» (美国职业篮球联赛, Měiguó Zhíyè Lánqiú Liánlè) є абревіатурою Національної баскетбольної асоціації. Спортивна термінологія в китайській мові може передбачати адаптацію або запозичення термінів з інших мов, зокрема англійської, для адаптації до нових видів спорту чи понять, введених із міжнародного контексту. Наприклад, «足球» (zúqiú, футбол) є адаптацією англійського терміну «soccer».

Спортивна термінологія в китайській мові може відрізнятися за формальністю та реєстрацією залежно від контексту спілкування. Офіційні контексти, такі як офіційні спортивні події чи академічні дискурси, можуть використовувати більш технічну та стандартизовану термінологію, тоді як неофіційні контексти, такі як випадкові розмови чи спортивні коментарі, можуть містити розмовні вирази та сленг.

Загалом, структурно-семантичні та лексико-стилістичні особливості спортивної термінології в сучасній китайській мові відображають функціональні вимоги, стилістичні умовності та культурні контексти, притаманні спортивній комунікації, сприяючи багатству та різноманітності використання мови в цій сфері.

ВИСНОВКИ

Спортивна термінологія китайською мовою відображає багату культурну спадщину та сучасний спортивний ландшафт Китаю. З тисячолітньою історією китайський спорт розвивався та диверсифікувався, що призвело до появи широкого спектру спеціальної лексики та виразів, які використовуються для опису різноманітних спортивних заходів, змагань, техніки, правил, обладнання тощо.

Одним з визначних аспектів спортивної термінології в китайській мові є її адаптивність і гнучкість у прийнятті як традиційних китайських видів спорту, так і сучасних західних видів спорту. Традиційні китайські види спорту, такі як бойові мистецтва (武术, wǔshù), перегони на човнах-драконах (龙舟赛, lóngzhōusài) і китайська боротьба (摔跤, shuāijiāo), мають свою особливу термінологію, яка глибоко вкорінена в китайській культурі та історії. Наприклад, такі терміни, як 弓箭 (gōngjiàn, стрільба з лука), 套马杆 (tàomǎgǎn, стрибки) і 武器 (wǔqì, зброя) є специфічними для традиційних китайських бойових мистецтв.

Навпаки, сучасні західні види спорту, такі як баскетбол (篮球, lánqiú), футбол (足球, zúqiú), теніс (网球, wǎngqiú) і плавання (游泳, yóuyǒng), набули популярності в Китаї протягом останнього століття, що призвело до запозичення відповідної термінології з англійської та інших мов. Такі терміни, як 进球 (jìnqiú, гол), 罚球 (fáqiú, штрафний кидок), 接力 (jiēlì, естафета) і 蛙泳 (wāyǒng, брас) стали невід'ємною частиною китайської спортивної лексики, що відображає глобальний вплив західної спортивної культури.

Крім того, китайська спортивна термінологія охоплює широкий спектр лексичних одиниць, пов'язаних із правилами гри, стратегіями, позиціями та обладнанням. Такі терміни, як 得分 (défēn, рахунок), 防守 (fángshǒu, захист), 前锋 (qiánfēng, вперед) і 网 (wǎng, сітка) зазвичай використовуються в

обговореннях спортивної тактики та ігрового процесу. Крім того, спеціальне обладнання та засоби, пов’язані з різними видами спорту, мають власну унікальну термінологію, наприклад 篮板 (lánbǎn, щит), **网球拍** (wǎngqiúpāi, тенісна ракетка) і **游泳池** (yóuyǒngchí, басейн).

В останні роки, коли Китай перетворився на світову спортивну державу, спортивна термінологія китайською мовою продовжувала розвиватися та розширюватися, щоб адаптувати нові види спорту, тенденції та технології. Наприклад, такі терміни, як 电子竞技 (diànzǐ jìngjì, кіберспорт), **滑板** (huábǎn, скейтбординг) і **无人机**赛 (wúrénjīsài, гонки на дронах), з’явилися для опису нових видів спорту та розваг, популярних серед китайської молоді.

У традиційній китайській культурі спорт мав важливе символічне та церемоніальне значення, часто пов’язане з релігійними ритуалами, військовою підготовкою та соціальною згуртованістю. Це очевидно в термінології, яка використовується для традиційних китайських видів спорту, таких як бойові мистецтва (**武**术, wǔshù), яка включає терміни, пов’язані з честю, дисципліною та філософські поняття, такі як **武德** (wǔdé, бойова чеснота) і **内外兼修** (nèiwài jiānxiū, розвивати як внутрішню, так і зовнішню силу).

Оскільки Китай переживав періоди соціальної та політичної трансформації, спортивна термінологія еволюціонувала, щоб відобразити зміну ідеологій і пріоритетів. На початку 20 століття запровадження західних спортивних та освітніх реформ призвело до прийняття нової термінології, запозиченої з англійської та інших мов. Такі терміни, як **网球** (wǎngqiú, теніс) і **足球** (zúqiú, футбол) увійшли в китайський лексикон, сигналізуючи про інтеграцію західного спорту в китайське суспільство та модернізацію спортивної освіти.

У сучасному Китаї спортивна термінологія продовжує розвиватися у відповідь на глобалізацію, технологічні інновації та зростання спорту як

форми національної гордості та м'якої сили. З проведенням великих міжнародних спортивних подій, таких як Олімпійські ігри, і розвитком національних спортивних ліг з'являється нова термінологія для опису сучасних спортивних феноменів, таких як 电竞 (diànjìng, кіберспорт) і 体育产业 (tǐyù chǎnyè, спортивна індустрія).

Крім того, спортивна термінологія в китайській мові відображає цінності дисципліни, командної роботи, наполегливості та досконалості, які часто асоціюються зі спортивною майстерністю. Такі терміни, як 团队精神 (tuánduì jīngshén, командний дух) і 冠军 (guànjūn, чемпіон) втілюють дух змагань і досягнень, що прославляється в китайській спортивній культурі.

Окрім лінгвістичного та культурного значення, спортивна термінологія китайською мовою також відіграє практичну роль у полегшенні спілкування та взаєморозуміння в спортивній спільноті. Тренери, спортсмени, офіційні особи та вболівальники покладаються на спільну термінологію, щоб передати тактику, стратегію, правила та емоції під час спортивних подій, сприяючи почуттю товариства та єдності серед учасників.

Крім того, спортивна термінологія китайською мовою відіграє вирішальну роль у сприянні спілкуванню та розумінню в спортивній спільноті, включаючи спортсменів, тренерів, офіційних осіб, глядачів і медіа-професіоналів. Точне та послідовне використання термінології має важливе значення для ефективного тренування, дотримання правил, коментування та звітування під час спортивних подій, як усередині країни, так і за кордоном.

Підсумовуючи, спортивна термінологія китайською мовою відображає багате розмаїття та динамізм китайської спортивної культури, що охоплює широкий спектр традиційних і сучасних видів спорту, правил гри, стратегій, позицій, обладнання тощо. Оскільки Китай продовжує відігравати дедалі помітнішу роль на світовій спортивній арені, важливість спортивної термінології китайською мовою буде лише зростати, відображаючи еволюцію спорту та відпочинку в сучасному китайському суспільстві.

АНОТАЦІЯ

作品题目是《中文体育术语》

研究对象是现代汉语体育术语。

该主题是现代汉语的语言学方面。

汉语体育术语研究的目的是研究和分析汉语体育相关词汇的语言细微差别、文化含义和实际应用。

术语研究的重点是对某些领域的专业词汇进行系统分析和组织。 **通**过研究中文不同体育学科中使用的术语，研究人员可以阐明体育相关交流的概念框架和语言惯例。

中文体育术语往往呈现出适合特定体育学科的专门词汇和精确术语，体现了体育交流中清晰和精确的需要。

中文体育术语的研究涉**及**语言教育、文化理解、媒体、外交、学术界、法律和商业等各个领域，有助于在动态的体育世界中进行有效的沟通和参与。 **中文体育**术语在形式和注册上可能会根据交流语境的不同而有所不同。 **正式**语境，例如官方体育赛事或学术话语，可能会使用更多技术性和标准化术语，而非正式语境，例如休闲对话或体育评论，可能包含口语表达和俚语。

总体而言，现代汉语体育术语的结构语义和词汇风格特征反映了体育传播中固有的功能要求、文体惯例和文化语境，促进了该领域语言使用的丰富性和多样性。

关键词：术语、语境、运动场、专业词汇、语言学、后果

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алєксєєва, Л. О. (2009). Виражальні засоби мови у текстах розмовного, художнього та публіцистичного стилів. Донецьк . 204 с.
2. Бакало, А. (2006). Заголовок друкованого ЗМІ: рекламний слоган. Київ: Друкарство. № 5. С. 36-39.
3. Бацевич, Ф. С. (2004). Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія. 344 с.
4. Бацевич, Ф. С. (2002). Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу. Вісник національного університету «Львівська політехніка», 453 с.
5. Болдарьова, Є.Ф. (1999). Мовна гра у заголовках публіцистичних текстів. Мовна особистість: проблема лінгвокультурології та функціонал. семантики.
6. Серажим, К. С. (2003). Дискурс як соціолінгвільний феномен сучасного комунікативного простору (методологічний, прагматико-семантичний іжанрово-лінгвістичний аспекти: на матеріалі політичного різновиду. українського масово-інформаційного дискурсу): автореф. дис. док. філол. наук: 10.01.08. Київ, 32 с.
7. Сизонов, Д. Ю. (2013). Медіатекст та медіа-дискурс у сучасному медійному просторі. Studia Linguistica. С. 389–392.
8. Суська, О. О. (2006). Розвиток інформаційно-комунікативних теорій масмедіа та вивчення впливу інформаційного простору на особистість людини. Київ: Слово. Символ. Текст, С. 211–226.
9. Шевченко, І. С. (2005). Проблеми типології дискурсу / І. С. Шевченко, О. І. Морозова // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / За загальн. Ред. Шевченко І. С.: монографія. Харків: Константа, С. 233 – 236.
10. He D., Li D.C.S. (2009). Language attitudes and linguistic features in the «China English» debate. World Englishes. № 28.

11. Kachru, Y., Nelson, C.L. (2006). World Englishes in Asian Contexts. Hong Kong University Press
12. Li, W. (1993). China English and Chinglish // Foreign Language Teaching and Research Journal. № 4
13. Li, M. L., Zhang, L. W., & Zhang, C, H. (2017). Calligraphypracticecultivating both skill and doctrine: A new way of athletes' psychologicaltraining. Sport Culture Guide, 184(10), 81–86 in Chinese.
14. Li, W. (2005). The current situation and development trends of exercisepsychology. Journal of Capital College of Physical Education, 17(1), 115–117 in Chinese.
15. Liu, Shennyan (1981). The development of Chinese sports psychology.Psychological communication science, P.54-55.
16. Liu, Shuhui (1985). Physical education teachers should study sports psychology.Physical education, P. 50-51.
17. Liu, G. Y. (2018). Reflections on the development of mass sports inthenewera. China Sport Science, 38(1), 4–8 in Chinese.
18. Liu, M. Y., Kong, N. X., Gong, H. P., & Hu, Y. J. (2020). Neworientationof sports education, 1987. – P. 56-59.
19. Liu, S. H. (2001). A psychological research on the successful performanceof shooters in Olympic Game. In Current psychology of China (pp. 446–451). Beijing: People's Education Press. in Chinese.
20. Lu, Zhenyi, Se, Sankai (1990). Some important issues in the study of foreignsportspsychology in recent years. Journal of the Shenyang Instituteof PhysicalEducation, P. 46-55.
21. Ren, Xueliang (1981). Chinese Morphology. Beijing: Beijing Language and Culture University Press, Page 202.
22. Ren, Xuemei, Xu, Jingning (2004). Elementary Chinese (I-II). Beijing: Peking University Press.
23. He, Jie (2000). Research on Modern Chinese Classifiers. Beijing: Nationalities Publishing House. Page 189.

24. Hou, Yanting (2018). Comparative study of special sentence patterns in "Boya Chinese" and "Chinese Course". Guangxi: Guangxi University for Nationalities. Page 64.
25. Feng, Zhiwei (2011). The history and current situation of Chinese corpus research. Proceedings of the International Chinese Computer Conference ICCC2001 (Singapore).
26. Liu, Shiru (1964). Lecture Notes on Modern Chinese Grammar. Beijing: The Commercial Press. Page 89.
27. Liu, Naishu, Ao, Guihua (2003). Differences in the use of synonyms. Beijing: Beijing Language and Culture University Press. Page 365.
28. Liu, Shuxin (2005). Chinese Descriptive Vocabulary (Rearranged Edition). Beijing: The Commercial Press. Page 289.
29. Liu, Kaiying (2000). Automatic word segmentation and annotation of Chinese text. Beijing: The Commercial Press. Page 188.
30. Liu, Chunmei (2007). Statistical analysis of foreign students' errors in single- and double-syllable synonymous nouns. Language Teaching and Research, 2.
31. Liu, Yuan, Tan, Qiang, Shen, Xukun (1993). Modern Chinese word segmentation specifications and automatic word segmentation methods for information processing. Tsinghua: Tsinghua University Press. Page 202.
32. Liu, Yuan (1990). Modern Chinese Word Frequency Dictionary. Beijing: Yuhang Publishing House. Page 256.
33. Liu, Xun (2002). New Practical Chinese Textbook (I –IV). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
34. Cao, Manwen (2018). A comparative study of New Concept English and New Practical Chinese textbooks. Beijing: Peking University Press. Page 197.
35. Shen, Jiawei (2017). Investigation on the acquisition of antonym compound words by foreign students. Shanghai: Shanghai Normal University. Page 98
36. Pan, Wenguo (2004). Research on Chinese Word Formation. Shanghai: East China Normal University Press. Page 103

37. Wang, Lan (2015). Construction and research on the Chinese interlanguage corpus of overseas students. Modern Chinese: Late Period. Language Research", 1.
38. Wang, Fengling (2018). Looking at the localization and adaptation of Chinese textbooks from the Korean version of "Chinese Language Course". Shanghai: Overseas International Studies University. Page 78.
39. Deng, Jun (1998). «Application of basic theories of pragmatics, semantics and discourse linguistics in senior grade teaching». Journal of Foreign Languages, 3.